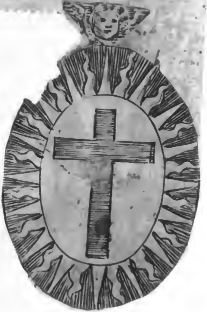
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
15 E
127
VIII.7

Digitized by Google

LVDOVICI SEPTALII

MEDIOLANEN.

DE NAEVIS LIBER.

Ad Illuſtriſſimum
HIERONYMVM CAIMVM
Conſilij Italici Regentem.

Cum Priuilegio, Et Superiorum licentia.

MEDIOLANI, M. DC VI.

Apud Petrum martyrem Locarnum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Google

Digitized by Google

tia tua crucier, quippe cui amicitia
tua honori, conſuetudo voluptati, di
gnitas & auctoritas ſolatio, & ſaluti
erat: recreor tamen hoc inprimis no-
mine, quod ſub illo PRÆSIDE am
pliſſimum Regentis munus obeas,
quem ob ſummam prudentiam, &
doctrinam incredibili affectu vene-
ror, quemq; adire, & colere per te fa-
cilius liberiusq́; potero, in eminenti
non modò rerum, & Regnorum, ſed
virtutum, & elegantiarum omnium
culmine conſtitutum. Quare viam
tu mihi iſtam Illuſtriſſime Regēs ad
maximum PRÆSIDEM, ad exē-
plum illud principum, Illuſtriſſimũ
& Excellentiſſimum IOANNEM
FERNANDVM VELASQVIVM
humanitate tua ſternes, ſine aperies.
Quod vt facilius fiat, munus ingenij
tibi mitto, iuriſq́; tui, ac nominis fa-

cio, quod ad Benignitatis illius aram religiosè ſtatuas: Miſiſſem ad ipſum profectò, & iam quaſi deſtinaueram, niſi puſillum & humile ſcriptũ; tantam Dignitatis excellentiam verecũdè refugiſſet. Puſillum enim eſt, quia de Næuis; & vultus humani maculis concinnatum. Iniuria, ſi rectè mecum ratiocinor, magno Principi facta fuiſſet; quem ab omni vitæ næuo alienum, meliori munere adiri ac ſalutari debere, omnis ſtudiorum ratio ſuadet. Te igitur nunc rogo Illuſtriſſime REGENS, vt tuo veluti auſpicio in publicam lucem, & conſpectum quoq; Doctiſſimi Principis libellum hunc prodire ſinas: non quaſi in te næuus aliquis alicuius vitij, aut defectus cadat; ſed vt tuo nomine, nouæ contemplationis induſtria illuſtrata, locum, & plauſum in publi-

co ingeniorum theatro inueniat. Vale Illuſtriſſime Vir, & cultum obſequiumq́; meum læto animo ex porrecta fronte admitte. Mediolani Calendis Maij, M. DC VI.

CVRIOSO, ET CANDIDO LECTORI.

VEREOR, *equidem ne ſi quis ad Næuorum inſpectionem vocatus acceſſerit, aut auertat velut à re vili oculos, aut cum tædio aduertat. Quæ enim dignitas, inquiet, quæ vtilitas, aut amœnitas eſſe in re deformi poterit; cum natura omnes pulchrum, non ſenſus tantum, ſed animi*

Digitized by Google

quoque imperio vſurpare appetamus? Nolim te abſterreat compoſita, & efficta ad veritatem oratio. Nam ſi locum rationi feceris, etiam in Næuo pulchritudinem, & ſic in ipſa hac tractatione Dignitatem, Vtilitatem, & Amœnitatem inuenies. Veneris Amoriſq; ille Poeta Naſo, commendare faciem non dubitauit, in qua Næuum aliquẽ benigna natura expreſſiſſet. Quod ſi ad vniuerſi contemplationem me conferam, in Cælo Stellæ, in terra vrbes, ſyluæ, montes, lacus, quid niſi Næui, & velut maculæ quædam ſunt? vt Cicero ipſe appellauit: quæ tamen omnia partim natura, partim ars ad pulchritudinem effinxit. Sed mirum perfectò & cognitione digniſſimum, quo ordine per humanum corpus Næui iſti ſparſi conueniant, qua harmonia copulentur. Si rectè conſideras, velut indices animi, internæq; imaginis eſſe propoſitos fateare. Næ-

uos

uos igitur explico; & quid niſi ipſum hominem; quem in ſola facie beneficio Næuorum repræſento? Sed vt concedam humilioris argumenti, & ſecundum tituli precium, tenuem ſcriptionem hanc eſſe; occupare tamen (ſed non niſi per remiſſionem) me ipſe, tenui ſcriptione, volui: Cùm vt ingenij amœnitate quadam & publico, vt ita dicam, ludo Ciues & amicos meos recrearem, quos ſeueriore iam ſæpiùs doctrinæ argumento occupaſſe videbar; tum (liberè enim dicam) vt paruo libro me oſtenderem, non in re Medica ſolum, ſed in Philoſophia, in Aſtronomia, in cæteris etiam ſcientijs artibusq́; mediocriter verſatum. Te igitur compello & rogo Candide Lector, vt, qui aliàs ingenium meum in grauioribus expertus es, nunc libellum iſtum inſpicias, atque ames, in quo corporis animiq́ue tui imaginem non minùs feliciter, quàm diligenter expreſſam inuenies:

nies:

nies: rogo inquam vt Næuos hos, Naturæ ipſius notas, inſpicias; Sed Næuos illos hominum, qui pallent, tument, deſipiunt, fugias, atque deteſteris. Ita bonus & ſaluus, & abſque Næuo ſis.

LV-

LVDOVICI SEPTALII MEDIOLANEN.

DE NAEVIS LIBER.

VITAM, & conditionem mortalium huic uni neceſſitati inprimis obſtrictam eſſe natura voluit, vt ſumma quiſque ope, & induſtria ſeipſum publicæ

cæ

Digitized by Google

cæ vtilitati impenderet, deq́; ingenij ſui arca publicum litterarum cẽſum promoueret. Ita enim futurum erat, ne iam inuentæ paratæq́ue à maioribus artes atq; ſcientię interciderent; neue apud poſteros inertia atque ignauia noſtra accuſari poſſet, ſi ingenij aliquod monumentum profuturum ſeculis ipſi reliquiſſemus. Id verò etſi ad omnes omninò homines, præcipuè tamen ad eos ſpectare videtur, qui bonæ naturæ, fortunæ, & inſtitutionis dotibus faciliùs fęliciusq́; ſcribendi, ac docendi munus exequuntur. Hi enim, vt Beatus ille Horatianus,

Nec excitatur claſſico truci,
Nec horret iratum mare,
Forumq́; vitat, & ſuperba ciuium
Potentiorum limina.

Ita remoti ab omni tumultu bellico, à di-

à diuitiarum ſtudio, ab omni ambitu, ac inuidia dominandi, bonas omnes artes diſcunt, ac docent, quibus, & militem ad bella forment, & ad concordiam ciuem hortentur, atque de optimo vitæ genere diſputantes, boni Principis prudentiam laudent, cupidinem mali caſtigent. Quare cùm & ego ab ineunte ætate tranquillam hanc Muſarum, & quietis viam ingreſſus ſim; enitendum mihi pro uirili cenſui, vt ſi non doctrinam, ſaltem inueſtigãdi deſiderium ſtudiumq́ue, quo publica utilitas iuuaretur, publicè probarem. Quare in hanc quoque arenam prodij, rem aliquam natura ſua difficilem, ſcitu vtilem, auditu iucundam, nulli hactenus pertractatam, nulli percognitam curioſè diligenterq; excuſſurus. Quia verò præcipuum hominis munus uidetur

detur eſſe, naturā hominis ipſius atq; rerum omnium indagationem per-ſcrutari, atque cognoſcere (quemad-modum diuino oraculo prodijt γνῶθι σεαυτόν, in animum induxi de hominis natura inprimis diſſerere, atq; ſecun-dum uarias corporis affectiones, la-tentes atque occultas à natura tribu-tas animo virtutes in conſpectum proferre. Quæ ſcientia cum propria noſtra cenſeatur, ac de nobis agat, in-ter omnes iucundiſſima, ac gratiſſi-ma eſſe mortalibus debet. Cùm verò hæc eadem, quid ad boni uiri nomen conſequendum, agere, quid uitare de-beamus, doceat; inter omnes utiliſſi-ma, & maxima cenſenda eſt. Cùm denique argumentum ipſum homo ſit animalium omniū perfectiſſimus atq; pulcherrimus, ſcientia hæc quo-que omnium perfectiſſima atq; pul-
cher-

cherrima meritò habeatur. Itaque toto velut pectore hanc venuſtatem è naturæ fontibus hauriamus; pro virili hanc perfectionem indagemus; vtilitatem hanc capiamus, hanc denique dulcedinem delibemus. Signorum quibus natura noſtra reuelatur ſciẽtia a Philoſophis obſeruata, a Medicis celebrata, ab uniuerſo humano genere in precio atque admiratione ſemper fuit. Sapientes Indi neminem olim ad philoſophiæ ſtudia, aut ad regnorum gubernationem admittere ſolebant, niſi priùs exploratis corporis ſignis, aptum planè, dignumq; tanto munere reperiſſent. De hac igitur nobiliſſima ſcientia, quam φυσιογνω-μίαν Græci appellant, dum diſputare aggredior, in fortunam conſiliumq; prudentis, ac periti nautæ mihi videor incidiſſe: hic enim dum hono-

ris honeſta quadam cupidine obſeſſus, aut lucri deſiderio correptus, vaſta ac immenſa Oceani ſpacia pererrat, ac forte fortuna à recto tramite & curſu in ignotam terram tempeſtate depellatur, obſequitur ventis, cedit fluctibus, & ſi ad terram feratur, oram, & extremam aliquam rerum faciem luſtrat; Ita penitus mihi vſu veniſſe comperio, qui immenſum illud, nec ex omni parte perluſtratum pelagus naturalis Philoſophiæ ingreſſus, vt Phyſiognomiæ, amœniorẽ, naturam, ideſt corporis noſtri exteriorẽ faciem, & delicias luſtrarem; nimiũ laxans ingenij mei vela, & deſiderio obſequens, quaſi in ignota terrarum delatus videor, in Næuorum inquam ſcientiam, quibus & facies, atque adeò vniuerſum corpus diſtinguitur; & animus ipſe quaſi in apertum

tum

tum producitur. At ſcientiam hanc partem phyſiognomiæ eſſe, aut huic ſubiectam, ex argumenti ipſius confinio comprehendi facilè poteſt. Cùm enim phyſiognomia nihil ſit aliud, quam affectionum animi cognitio ab vniuerſo corpore, & vnaquaque parte, inprimis vero à facie ſumpta; cumq; à næuis, qui per vniuerſum corpus, præcipuè verò per faciem ſparſi ſunt, animi affectiones colligamus; manifeſtum eſt, næuos ad phyſiognomiam pertinere. Tametſi verò mirum id cuipiam fortaſſis, & quaſi longinquum à finibus naturæ atque rationis videri poſſit; ſi quis tamen attentiùs ſeueriuſq; rem ipſam penſitabit, non minùs admiratione dignum cenſebit, affirmare, neuum in labris ſitum hominem paraſitum, & ad gulam proiectum ſi-

gnificare; quam ſi in idem vitium, qui eminentibus, rotundis, tumidiſque labris fuerit, inclinatum eſſe dicamus. Hac de re etſi Melampus Medicus Athenieſis antiquiſſimus Homero libr. xv. Odyſſeę nominatus aliquid ſcripſit, qui ſolerti quadam induſtria, quid næui in quaque corporis parte ſignificarent edocuit; etſi quoque inter Arabes Abenragel in eadem arte maius quippiam emolitus, & conſecutus ſit: Neuter tamen eò penetrauit, vt cauſam aliquam ſaltem veriſimilem reddiderit; ſed quaſi meri Empyrici prima quæſtione vniuerſum laborem clauſerunt: quæ quidem infra veri Philoſophi dignitatem poſita eſt; quia intra anguſtias eiuſmodi concluſa. Eſt enim in hac phyſiognomiæ parte maius, & admirabilius quiddã fœcundiore ſtudio,

&

& explicatione dignum. Quomodo ſcilicet, cũ per vniuerſum corpus næui velut caſu quodam ſparſi ſint, certum inter ſe ordinẽ, & veluti cognationem habeant: Ab illis enim, qui faciei inhærent, reliquos, qui per corporis partes diffuſi ſunt, dependere, & velut regula certa monſtrari poſſe experientia ipſa manifeſtum facit. Res profectò mira; ſed tamen certa: Næuus qui in fronte conſpicitur, comitem, & velut ſodalem ſuum in thorace habet; ſed illa in parte, quæ collo proxima, cordis & membrorũ ſpiritalium regio eſt, vniuerſam illam partem diaphragmate cinctam, & ab imo ventre, ſiue abdomine diſtinctã comprehendens. Vnde ſi in media fronte næuus conſpicitur maiori ex parte in medio pectore, aliquando in medio dorſo inter ſpatulas reperie-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

tur: Quanto verò à recta illa, & per medium frontis demiſſa linea in dextram, ſiue ſiniſtram partẽ næuus diſcedet, tantò etiam verſus alterutrum brachiorum, ſiue humerorum deflectet: ita vt aliquando næuus in extrema fronte iuxta tempora conſtitutus alium in humeris repręſentet: atque id ratione quadam confiniorum, ſeu vicinitatis; cũ aliæ, vti dicemus, partes ſint, quæ humeros ſibi næuorum ordine reſpõdentes habeant. Quemadmodum verò dextra & ſiniſtra; ſic quoque ſuperiora & inferiora, pariter ſibi reſpondent; ita quidem vt ſi capillis vicinus næuus fuerit, vicinus quoque collo reperiatur: ſi iuxta naſum & ſupercilium, in inferiori pectoris parte impreſſum obſeruemus. Naſus verò quam partẽ corporis referat, lippis iam & tonſoribus notum

eſt.

eſt. Quare quem ſitum in naſo nęuus habet, eundem etiam in vaſe, ſiue pene obtinebit: videlicet dextrum, medium, aut ſiniſtrum in vaſe, vt in naſo dextrum, medium, ſiniſtrum occupabit; extremum præputium, ſi in orbiculo naſi ſitus fuerit; radicem virgæ, & ad pubem ſuperius, & ad coleos inferius, ſi confinium frontis & naſi tanget. In muliere idem obtinet, eundemque, quem in naſo næuus ſitum habebit, in labris naturę occupabit: ſi verò in pinnula naſi conſiſtet, ferè in ſuperiori parte, vbi nymphæ enaſcuntur, inuenietur. Quod ſi etiã hi næui, ſiue verrucæ naturales in naſo ſint, ſed iuxta ſpatium, quo oculi diſtant, reperientur itidẽ inter ſcrotum, & virgam ſecundum dextrę, ſiniſtræve partis ſitum. Si lens aut næuus aliquis in palpebra ſupra pupil-

lam reperietur, certo certius alius in eadem parte ſcrotum iuxta teſticulũ tenebit: item ſi ille in ſuperiori parte palpebræ, hic ſuper teſticulum in aduerſa ſcroti parte erat. Si ille in palpebra inferiori, hic in ſcroti auerſa parte, verſus clunes. Næuus verò qui in ſupercilio ſupra oculum hæret, ſodalem ſuum in humero eiuſdem lateris notat; ita quidem, vt ſi ille ſupercilio extremo velut adhærens aurem reſpiciat, hic in cliuo humeri iuxta brachium retro occupaturus ſit. Si verò ſupercilio inferior è regione oculi collocatus erit, confinium humeri, brachij, & pectoris habebit. Sæpius etiam euenire ſolet, frontis næuos, quandoque ad illos qui in thorace, quandoque ad illos, qui in dorſo impreſſi ſunt, referri: cùm ambæ illæ partes quaſi vna ſint, iiſdemque co-

ſtis

ſtris circumſcriptæ atque munitæ.
Quæ quidem relatio cum accurata animaduerſione, dextri, medij, ſiniſtri; item ſuperioris, atque inferioris, accipienda eſt. Si verò in genis næuus conſpicitur, etiam in coxis conſpicietur: Ita quidem vt quanto ille naſo, tanto hic vaſi, & inguini propior: quanto verò ille mãdibulæ verſus aurẽ, tanto hic natibus vicinior exiſtat: niſi quod interdum tamen, cum ſignum iſtiuſmodi latum ſolummodo digitum à naſo diſtat, etiam in ipſo pudendo næuus reperiatur. Quod ſi ſubter oculos in cauitate ſupra malarum eminentiam, ſignum erit, næuum ſub axilla concipe altius humiliusve, ſecundum ſitum illum, quem in facie habet: qui ſi altior erit, ſed ipſi quaſi oculo ſuccumbens, erit quoque næuus in ipſo armi, vt ita dicam,

detur eſſe, naturā hominis ipſius atq; rerum omnium indagationem perſcrutari, atque cognoſcere (quemadmodum diuino oraculo prodijt γνῶθι σεαυτὸν, in animum induxi de hominis natura inprimis diſſerere, atq; ſecundum uarias corporis affectiones, latentes atque occultas à natura tributas animo uirtutes in conſpectum proferre. Quæ ſcientia cum propria noſtra cenſeatur, ac de nobis agat, inter omnes iucundiſſima, ac gratiſſima eſſe mortalibus debet. Cùm verò hæc eadem, quid ad boni uiri nomen conſequendum, agere, quid uitare debeamus, doceat; inter omnes utiliſſima, & maxima cenſenda eſt. Cùm denique argumentum ipſum homo ſit animalium omniū perfectiſſimus atq; pulcherrimus, ſcientia hæc quoque omnium perfectiſſima atq; pulcher-

cherrima meritò habeatur. Itaque to-
to velut pectore hanc venuſtatem è
naturæ fontibus hauriamus; pro vi-
rili hanc perfectionem indagemus;
vtilitatem hanc capiamus, hanc de-
nique dulcedinem delibemus. Signo-
rum quibus natura noſtra reuelatur
ſciētia a Philoſophis obſeruata, a Me-
dicis celebrata, ab uniuerſo humano
genere in precio atque admiratione
ſemper fuit. Sapientes Indi neminem
olim ad philoſophiæ ſtudia, aut ad
regnorum gubernationem admitte-
re ſolebant, niſi priùs exploratis cor-
poris ſignis, aptum planè, dignumq;
tanto munere reperijſſent. De hac igi-
tur nobiliſſima ſcientia, quam φυσιογνω-
μίαν Græci appellant, dum diſputare
aggredior, in fortunam conſiliumq;
prudentis, ac periti nautæ mihi vi-
deor incidiſſe: hic enim dum hono-

 ris

tum producitur. At ſcientiam hanc partem phyſiognomiæ eſſe, aut huic ſubiectam, ex argumenti ipſius confinio comprehendi facilè poteſt. Cùm enim phyſiognomia nihil ſit aliud, quam affectionum animi cognitio ab vniuerſo corpore, & vnaquaque parte, inprimis vero à facie ſumpta; cumq; à næuis, qui per vniuerſum corpus, præcipuè verò per faciem ſparſi ſunt, animi affectiones colligamus; manifeſtum eſt, næuos ad phyſiognomiam pertinere. Tametſi verò mirum id cuipiam fortaſſis, & quaſi longinquum à finibus naturæ atque rationis videri poſſit; ſi quis tamen attentiùs ſeueriuſq; rem ipſam penſitabit, non minùs admiratione dignum cenſebit, affirmare, neuum in labris ſitum hominem paraſitum; & ad gulam proiectum ſi-

gnificare; quam ſi in idem vitium, qui eminentibus, rotundis, tumidiſque labris fuerit, inclinatum eſſe dicamus. Hac de re etſi Melampus Medicus Athenieſis antiquiſſimus Homero libr. xv. Odyſſeę nominatus aliquid ſcripſit, qui ſolerti quadam induſtria, quid næui in quaque corporis parte ſignificarent edocuit; etſi quoque inter Arabes Abenragel in eadem arte maius quippiam emolitus, & conſecutus ſit: Neuter tamen eò penetrauit, vt cauſam aliquam ſaltem veriſimilem reddiderit; ſed quaſi meri Empyrici prima quæſtione vniuerſum laborem clauſerunt: quæ quidem infra veri Philoſophi dignitatem poſita eſt; quia intra anguſtias eiuſmodi concluſa. Eſt enim in hac phyſiognomiæ parte maius, & admirabilius quiddā fœcundiore ſtudio,

&

& explicatione dignum. Quomodo ſcilicet, cũ per vniuerſum corpus næui velut caſu quodam ſparſi ſint, certum inter ſe ordinẽ, & veluti cognationem habeant: Ab illis enim, qui faciei inhærent, reliquos, qui per corporis partes diffuſi ſunt, dependere, & velut regula certa monſtrari poſſe experientia ipſa manifeſtum facit. Res profectò mira; ſed tamen certa: Næuus qui in fronte conſpicitur, comitem, & velut ſodalem ſuum in thorace habet; ſed illa in parte, quæ collo proxima, cordis & membrorũ ſpiritalium regio eſt, vniuerſam illam partem diaphragmate cinctam, & ab imo ventre, ſiue abdomine diſtinctã comprehendens. Vnde ſi in media fronte næuus conſpicitur maiori ex parte in medio pectore, aliquando in medio dorſo inter ſpatulas reperie-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

tur: Quanto verò à recta illa, & per medium frontis demiſſa linea in dextram, ſiue ſiniſtram partẽ næuus diſcedet, tantò etiam verſus alterutrum brachiorum, ſiue humerorum deflectet: ita vt aliquando næuus in extrema fronte iuxta tempora conſtitutus alium in humeris repręſentet: atque id ratione quadam confiniorum, ſeu vicinitatis; cũ aliæ, vti dicemus, partes ſint, quæ humeros ſibi næuorum ordine reſpõdentes habeant. Quemadmodum verò dextra & ſiniſtra; ſic quoque ſuperiora & inferiora, pariter ſibi reſpondent; ita quidem vt ſi capillis vicinus næuus fuerit, vicinus quoque collo reperiatur: ſi iuxta naſum & ſupercilium, in inferiori pectoris parte impreſſum obſeruemus. Naſus verò quam partẽ corporis referat, lippis iam & tonſoribus notum

eſt. Quare quem ſitum in naſo nęuus habet, eundem etiam in vaſe, ſiue pene obtinebit: videlict dextrum, medium, aut ſiniſtrum in vaſe, vt in naſo dextrum, medium, ſiniſtrum occupabit; extremum præputium, ſi in orbiculo naſi ſitus fuerit; radicem virgæ, & ad pubem ſuperius, & ad coleos inferius, ſi confinium frontis & naſi tanget. In muliere idem obtinet, eundemque, quem in naſo næuus ſitum habebit, in labris naturę occupabit: ſi verò in pinnula naſi conſiſtet, ferè in ſuperiori parte, vbi nymphæ enaſcuntur, inuenietur. Quod ſi etiã hi næui, ſiue verrucæ naturales in naſo ſint, ſed iuxta ſpatium, quo oculi diſtant, reperientur itidẽ inter ſcrotum, & virgam ſecundum dextrę, ſiniſtræve partis ſitum. Si lens aut næuus aliquis in palpebra ſupra pupil-

lam reperietur, certo certius alius in eadem parte ſcrotum iuxta teſticulũ tenebit: item ſi ille in ſuperiori parte palpebræ, hic ſuper teſticulum in aduerſa ſcroti parte erat. Si ille in palpebra inferiori, hic in ſcroti auerſa parte, verſus clunes. Næuus verò qui in ſupercilio ſupra oculum hæret, ſodalem ſuum in humero eiuſdem lateris notat: ita quidem, vt ſi ille ſupercilio extremo velut adhærens aurem reſpiciat, hic in cliuo humeri iuxta brachium retro occupaturus ſit. Si verò ſupercilio inferior è regione oculi collocatus erit, confinium humeri, brachij, & pectoris habebit. Sæpius etiam euenire ſolet, frontis næuos, quandoque ad illos qui in thorace, quandoque ad illos, qui in dorſo impreſſi ſunt, referri: cùm ambæ illæ partes quaſi vna ſint, ijſdemque co-

ſtris circumſcriptæ atque munitæ.
Quæ quidem relatio cum accurata animaduerſione, dextri, medij, ſiniſtri; item ſuperioris, atque inferioris accipienda eſt. Si verò in genis næuus conſpicitur, etiam in coxis conſpicietur: ita quidem vt quanto ille naſo, tanto hic vaſi, & inguini propior ſit, quanto verò ille mãdibulæ verſus aurẽ, tanto hic natibus vicinior exiſtat: niſi quod interdum tamen, cum ſignum iſtiuſmodi latum ſolummodo digitum à naſo diſtat, etiam in ipſo pudendo næuus reperiatur. Quod ſi ſubter oculos in cauitate ſupra malarum eminentiam, ſignum erit, næuum ſub axilla concipe altius humiliusve, ſecundum ſitum illum, quem in facie habet: qui ſi altior erit, ſed ipſi quaſi oculo ſuccumbens, erit quoque næuus in ipſo armi, vt ita dicam,

iugo:

iugo: ſi verò altior, ſed à latere ſuperius iuxta orbes oculorum (ita tamen ne eos tangat) armi poſterioris verticem occupabit. Næui qui iuxta aurē ſiti ipſam quaſi tangūt, comites ſuos in brachij ſpatio, quod ab humeris ad cubitum protenſum eſt, oſtendit; dextro & ſiniſtro obſeruato. Hinc ſi in ipſa aure apparebit, ſecurior faciliorque diuinatio erit: ſi verò tres digitos ab aure abſit, lateribus clunium næuus adhærebit. ſi verò per duos tātum digitos diſiunctus, in ſignata brachij parte, ſed verſus dorſum reperietur. Næuus qui ſuperiori labro imminet, naſumq; ferè tangit, eo in ſpatio, quod inter pudenda podicemque interiectum eſt, ſocium eſſe indicat: ſed qui ab interfinio narium pendebit, oppoſitum ſuum in perinæo, ſiue in ſutura medium ſcrotum interſecante

oſten-

oſtendet. Contingit verò non rarò, vt cũ à naſo tres digitos remotus ſit, non ampliùs partem illam dictam, ſed pubem notet (etſi hæc, vt plurimum à næuis in inferiori labro atq; mento conſtitutis oſtendi ſolet) atq; interdum etiam non ad pubem, ſed ad genu contemplantem remittat. quod tanto frequentiùs continget, quãto ſignum inferius erit. Næui, qui à natura in malis picti ſunt infra labrum inferius, ipſumq; non tranſcendunt, oppoſitos ſuos in abdomine repræſentant: in ipſo quidem abdominis medio, ſi in ipſarum genarum meditullio expreſſi fuerint. Quod ſi tamen ſignum in extremo mento cõſpicietur, næuus in pube iuxta pudenda ſignabitur. Nęui qui aures tenent, lacertos reſpiciunt. Ac ſi anſa auriculæ næuum geret, næuus quoque car-

po,

po, ſiue manui vicinus erit: ſi verò ex oppoſito ſummum capreolum occupabit, etiam in ſupremo lacerto cubito proximus exiſtet. Quod ſi in ipſo meatu, ſeu concha, & interiore auris parte næuus hærebit, in vola quoque manus deliteſcet. Si in exteriori parte, eundem quoque ſitum in manu deprehendes. Sed nō facies dumtaxat, quæ nuda, & expoſita intuitui eſt; neq; nęui, qui in facie reperiũtur, oppoſitos ſuos in reliquis corporis partibus denotant; ſed manus etiam, & brachia, quæ & ipſa oculis ex parte ſubiecta ſunt hanc vim poſſident. Quare ſi in brachio ſuperiori næuus depræhendatur, ſupra cubitũ; pro explorato habe in crure iuxta genu nęuũ quoq; reperiri. Ac ſi ĩ auerſa brachij parte erit; in ſura quoque eſſe: quod ſi verò in lacerto hærebit,

op-

oppoſitum ſuum in medio crure reſpiciet. Si etiam prope manum, ſiue carpum; In collo, vt ita dicam, pedis ſupra talos exiſtet. Si deniq; in digitis manus, pariter quoq; digiti pedũ inſignita erunt. Qua quidem ratione etiã aures ex parte tibias demonſtrabunt. Sed animaduertere oportet, regulas haſce non perpetuo veras; aut certas eſſe; cum res naturales, ſicuti & fundamenta huius ſcientię interdum fallant; quemadmodum Ariſt. 2. de par. animalium docet. Si enim res ipſæ naturales à veritate quãdoq; deſciſcũt; multo magis næui, & ſigna hæc diuinantem deſtituent; neq; tantum illa, quæ coęua non ſunt, & poſt ortũ caſu aliquo adnaſcuntur, verum, & illa quoque interdum, quæ in ipſo vtero materno finguntur: & à deſiderio ſine malacia fœminarum originem habent.

bent. Atque hactenus quæ dixi, alij etiam ante me complexi ingenio, & expreſſiſſe ſcriptis videntur; ſed ita ſuccinctè, ita etiã variè, & ineptè, vt, quaſi friuola imò penitus vana neuorum diuinatio eſſet, ſuæ ſibi ſcientiæ fidem pretiumq; dempſerint. Mirari autem ſatis non poſſum, neminem è veteribus illis, qui ſumma cum induſtria omnia ſcrutati ſunt, neminē etiã ex neotericis noſtris, quibus indagãdi curioſitas ſupereſt, fuiſſe, qui cauſas aut rationes huius ſcientiæ, ſi non neceſſarias, ſaltē veriſimiles explicare tētauerit; cur inquã faciei neui, pares ſuos per corpus ſparſos certo quodã ordine ac ſitu reſpiciant atq; demonſtrent. Itaq; hoc ipſum naturæ ſecretũ explicare aggredior, difficile, extremis difficultatum tenebris inuolutũ, ab antiquis non tantùm neglectum,

ſed

ſed nè quidem nominatum. Quod dum facio, nihil mihi ſuperbius tribuo, nec antiquorum gloriæ quicquã detraho, non enim meopte ingenio inueniſſe glorior, quod non potuerũt antiqui; ſed tentaſſe, & quæſiuiſſe, q̃d de induſtria illi neglexerunt, aut tentare recuſarunt. Neque tamen viribus meis ita confido, vt quidquid voluntate cõcipiam, ſtudio exequi poſſim; ſed vt eruam, & ſubleuem mirãdam hanc naturæ molem & machinã, cui ſuſtentandę, atque firmandæ optima deinde, ac ſolida illa ingenia fulcrum facilius ſubijciant; & orbis æuumque noſtrũ à nobis quoq; accipiat, quod admiretur. Rerum omnium cõditor Deus, poſtquam Mundi machinam creaſſet, quam ob magnitudinem, & varietatem rerum luſtrare oculorum obtutu, perſcrutari mentis acie difficilè

cilè erat, quaſi peritus Geographus, in exigua tabula, ideſt, ipſo homine magnam, ac admirabilem illam molem deſcribere, imo compẽdio quodam perfectiſſimè comprehẽdere voluit, vt quaſi typus mundi, atq; adeo μικρόκοσμος, paruus mundus diceretur. Id autem oſtẽdere, qua ſcilicet ratione cuncta, quæ in vniuerſo continentur, in homine, aut repreſentata, aut expreſſa ſint, facillimũ mihi foret, niſi excedere dictionis, & propoſiti mei limitibus viderer. Quia tamẽ duas homo partes habet, animam, & corpus, multique fuerũt, qui in corpore ſeorſum mundi ſimilitudinem, ipſumq; mundum diſtinxerunt, non videbor longius ab inſtituto meo recedere, ſi animam ego conſiderem, & in ea idipſum faciam, quod in corpore alij fecerunt. Principio igitur vt à cæleſti-

bus

bus illis corporibus, & ſphæris æthereis, quemadmodum è certa obſeruatione cōſtat, humanum corpus cùm concipitur, vim, virtutemq́; quandã propriam, induit, quam Aſtrologi Iouialem, vel Saturniam dicunt; cùm aut benigno ambientis Iouis aſpectu temperatus calore moderato ſanguis mitiores mores producit; aut aſpero & ſicco Saturni radio arefacti humores, & quaſi terreſtres redditi, agreſtes mores efficiunt: ita quoq; in animæ potentijs ipſa illa diuina corpora quodammodo relucent. Luna quidem vi vegetandi, φανtασία, ingenioq; Mercurius, potentia concupiſcibili Venus, Vitali Sol, Iraſcibili Mars, Naturali Iupiter, & inter huius ſpecies retetrici Saturnus. Voluntatem verò haut dubiè octaua, & vltima ſphæra repræſentat. vt enim hæc reliquas omnes mo-

tu ſuo orbes: ita illa reliquas affectio-
nes animi, mouet, ducit, voluit. Itaq;
ſi diſpoſitionem ſtellarum iſtarũ, itẽ
vigorem roburq; in ipſo natali mo-
mento exploratum habuerimus, di-
uinare non difficulter licebit, in quas
potiſſimũ animi affectiones quis pro
cliuis ſit. Ita tamen vt rationi, quæ tan
quam princeps regere & eminere im
perio ſuo debet, locum ſuum cõceda
mus. Cùm in hunc finem liberum à
Deo arbitrium acceperimus, vt ratio-
ne veluti iure quodam vteremur. Si-
militudinem prætereà cum elemẽtis
anima habet: Cum terra quidem per
ſenſus ipſos, in quam velut per paten
tes aditus rerum cognitio, & veritas
ſe ingerit; cum aqua, ob imaginatio-
nem; cum aere, ob rationem; cum cę
lo denique, ob intellectum. Quare vt
in corpore elementum alio aliud per-
fectius

fectius atque potentius eſt: ita quoq; in anima aliud dominatur & eminet, aliud obſequitur & ſubeſt. Quãdo verò ſimul cũcta ita compoſita & quaſi expenſa ſunt, vt proportione ſua naturali ſimul conſiſtant; in anima quoque omnia compoſita, & moderata ſunt, & quaſi numeris quibuſdam affectus omnes in harmonicam cõcordiam conſpirant. Hac igitur ratione homo μικρόκοσμος, ſiue paruus mũdus, aut certè typus aliquis magni mũdi, tã corpore, quàm anima dici poteſt. Quia verò in fabrica hac humana animi affectiones, interioresq; corporis partes miro ordine, ac magna ſapientia diſpoſitæ, coniunctæ, diuiſæ, ſed oculorum indagationi ſubtractę, naturam cuiuſque & inclinationem velabant atque occultabant; ſigna externa iſta imprimere Deus voluit, qui-

bus interna illa facies hominis, ſiue cõditio,& ad quas potiſſimũ affectiones, tam corporis quàm animi inclinaret, poſſet explorari. Vnde mihi quidem videntur inſigni iniuria Deũ naturamque afficere, qui vtriuſq; defectum accuſantes, apertum eſſe pectus deſiderât, ad internum hominis ſtatum dignoſcendum: Imperfectè enim idipſum eo modo, nec niſi cum periculo quodam communi fieri poterat. Deus autem mercatorem reprę ſentare voluit, is enim cùm vniuerſas taberna conditas merces exponere, aut producere in pergulam non poſſit, ex omnibus particulam in ſignum promit: ita Deus cùm interna omnia ſubijcere oculis noluerit, ſigna tãtùm produxit, quibus affectiones internæ cognoſcerentur. Quia verò ſigna ipſa numero excedebant, varieq; per vniuerſum

uerſum corpus diffuſa, alibi occulta, alibi velata, & velut abſcondita erant; facta quaſi ſignorum cōgerie, eam in faciem diſperſit, ac velut præ foribus ſuſpendit, ad latentia & recondita ſigna omnia denotanda, animique ipſius affectiones, & ſtatum explicandum. Sed quid his longiùs immoror? Figuram capitis videamus. Ecce rotūda eſt, ideſt perfectiſſima, & ipſius mundi quidam typus. Facies quid niſi exemplar, & pictura Dei, vt rectiſſime legiſlator Moſes explicauit? Frōs verò in qua actiones omnes intellectus velut per imaginē expreſſę ſunt, & in qua ſuprema illa animi potentia maximè actione eluceſcit, quid niſi ſupremos illos & angelicos intellectus cęleſtemque ordinem ab oculos ponit? Iam ipſæ illæ frontis lineæ ſex rectę, vna Triangularis, à Metopo-

ſcopis ad ſeptem Planetas referũtur? Prima quidem ad Saturnum, ſecunda ad Iouem, tertia ad Martem, quarta ad Solem, quincta ad Venerem, ſexta ad Lunam, triangulus denique ad Mercurium; non ſine veſtigio (niſi ſuperſtitioſa ſit iſthęc curioſitas) characterum ſiue notarum, quibus planetæ figurantur. Sed ſi propiùs Naturam ipſam conſulentes, opinionum nebulas relinquamus, an non ſeptem faciei aperturæ, per quas rerum ſpecies admittunt ad ſe ſenſus, & proprias obeunt operationes, ſeptem Planetis aptè comparentur? Solem ecce Lunamq; Cæli oculos vocamus? ſic licebit oculos, Solem Lunamq; hominis appellare. Iam os, in quo prima venuſtas faciei cõſiſtit, Venerem repręſentat, Iouem & Mercurium nares, cum naſus ipſe pro Iouis ſceptro,
& Mer-

& Mercurij caduceo ſit. Saturnum verò & Martem aures ob ſimilitudinẽ ſiccitatis. Næui denique per faciem ſparſi, ſidera reliqua ſiue Stellas octauæ ſphæræ. Sed vt ad Plagas elementares deſcendamus: Oculi & viſus, vt Platonis & Galeni dogma locum habeat, ignem referunt; Odoratum verò idem Galenus libro 7. de Decretis Hippocratis, & Platonis exiſtimauit aëreum eſſe: organum etiam odoratus vaporoſum eſſe, & in qualitate aërea conſiſtere. Guſtus, docente Galeno lib. 1. de Cauſis Symptomatum, cùm inſtrumentum humidiſſimum omnium habeat, atque in qualitate humida conſiſtat, Aquæ poteſt comparari. Aures denique totæ cartilaginoſæ, ac penè exangues terræ naturam & ſimilitudinem oſtendunt. Vt autem compoſita ipſa conſideremus,

eorum insignis in capite, & præcipuè in facie Typus relucet. Nam quod attinet ad mixta imperfecta, oculorum illæ caligines, & veluti fumi, quibus suffusiones producuntur, & præsagiri solent, aeris nebulas caligineſq; repræſentant: perfectæ suffuſiones (vulgus medicorum cataractas nominat) & ὑποχύματα, nubes denſatas, & quaſi grauidas commonſtrant. Tonitrua & terræmotus, ad ſternutamenta & tuſſim; Pluuiæ, niues, grandines, ad lacrymas; Tempeſtates, ad reliqua ſpiſſiora capitis excrementa; Irides, ad genarum colores, qui varijs ab anima modis proficiſcuntur, referri poſſunt. Iam verò mixta perfecta ex abſolutiſſima totius vultus formatione, nonne in cuiuſq;, vel ſomniantis ocu los incurrunt. Res ſanè animatæ in vultu ipſius naturæ agitationibus in-

no-

noteſcunt. Vegetatiuæ quidem dum faciem alterari facillimè, augeri, imminui cottidie deprehendimus; neque per aliud inſtrumentum cibis, & potionibus, recipiendis, & præparandis, quam per os, & dentes aditus aperitur. Vbi porrò intimi, & extimii ſenſus, niſi in capite, atque vultu ſedem eſſe videmus? Animam verò indagatricem rerum, illamq; eximiã intellectus facultatem, quæ νοῦς à Græcis appellatur, nonne docui in frontis ductibus, atque anteriori cerebri parte actionibus maximè eluceſcere, & lineamentis tanquam in tabula videri expreſſam? Quare nihil poteſt eſſe exploratius, quàm humani capitis, & maximè vultus ornamentum à ſummo illo rerum auctore Deo, tanquam operis huius ſingulare exemplar, aut potius archetypi illius, ac

per-

perfectiſſimi operis totius mūdi quodammodò formatum fuiſſe ſignum, & adumbratā imaginē. Non enim totius orbis vaſtitas in hunc exiguum quaſi gyrum compelli poterat: neque rerum omnium diſtinctionem hominis limitata ſtructura, ac breuitas capiebat. Hac igitur de cauſſa, ita partes faciei Deus diſpoſuit, & cum vniuerſo corpore comparauit; vt à næuis faciei, ad alios corporis, velut à compēdio ſine indice ad totius voluminis certiſſima diuinatione duceremur. Ego verò ex hac admirabili totius horis diſpoſitione, & cum reliquis corporis partibus conformitate, quam Græci ἀναλογίαν dicunt, exſoluam, vt opinor, naturalium cauſſarum cæcos & latentes nodos, ac poſitam in medio difficultatem clariſſimè expediā: quo ſcilicet pacto fieri poſſit, vt non

ſolùm

ſolùm innatas animi affectiones, verùm etiam adhærentes corpori notas, & integumento veſtium coopertas denudemus. Quod quidem negotium perarduum eſt, à nemine, quod ſciam, hucuſque tentatum; qua nimirum ratione certis è partibus, & faciei maculis, ſecretas abditaſq; corporis labeculas colligere poſſimus. Sed ἀναλογίαν, ſiue conſpirationē, vt ita cam, partium, bifariam ſolemus attendere; aut quantitatem, ſiue menſuram, aut ſubſtantiæ qualitatem, ſeu conditionem: ex vtraque naturales cauſſas eruere, atq; in commune proferre conſtitui; alteramque vſurpato Proportionis nomine, alteram Similitudinis appellatione ob maiorem claritatem affecturus: vt ſi exempli gratia dicam, nates eadem Analogia cum reliqua corporis magnitudine

men-

menſurati, qua genæ cum cætera vultus parte conferuntur; iſthæc quantitatis, ſiue menſuræ proportio erit: Sed ſi coxas, aut nates cum genis aliquo modo oſtēdam comparari, cùm ſint toroſæ corporis partes, cùm binæ, cùm eundem quaſi ſitum obtineant; hoc ego ſimilitudinis nomine pronunciabo. Quibus ſi cauſſas ex Aſtronomicis fontibus deriuatas adiungam; equidem exiſtimo tertiam me analogiæ conditionem daturum, lucemq; aliquam difficili huic doctrinæ allaturum. Monitum tamen curioſum Lectorem volo, analogias ternas haſce ſimul in partibus omnibus faciei, & in partibus omnibus corporis pariter reperiri rarò poſſe; ſed cùm reperientur tradita in principio norma nūquam indicium tuum fruſtrabitur, nunquam næuorum diui-

nationem infringi. In quibuſdam verò binæ tantùm, aut proportio cũ ſimilitudine, aut proportio cum analogia Aſtronomica coniuncta reperietur; & tunc etiam vt plurimùm ratio næuorum conſtabit. Denique ſola cũ ſimilitudine proportio inuenietur; & tunc non raro lubrica ſuſpicione diuinatio laborabit. Sed nunc tres illas partes explicare eo ordine, quo propoſui, aggredior. Ac primo quidem, vt diſtincte à me ſub oculos ponatur Proportio, qua faciei partes ad reliquum corpus referuntur; neceſſe eſt paucis, quæ faciei partes proportionem inter ſe habeant, & qualem, perſtringere: deinde quomodò proportiones corporis inter ſe conueniant declarare, vt tandem aliquando ſcopum meæ diſſertationis intento digito ſignificem, & qua maximè

ra-

ratione vultus partes cum partibus corporis conſentiant, innoteſcat. Itaque vt à facie exordiar, non eſt ignorandum ternas hãc habere dimenſiones, quibus ad rectiſſimam menſurã reuocari poteſt; nimirum longitudinem, latitudinem, profunditatem. Etſi verò communiter longitudo ſpectetur; cenſeo tamen, nec latitudinem omninò, nec craſſitiem prætermittendam eſſe. Vt autem hanc longitudinem recta ac æqua norma diſtinguamus, res videtur exigere, vt minimum illud menſuræ punctum indagemus, quo cæteræ deinceps particulę faciei apertè dignoſcantur, inter ſe menſurentur, & denique ſubductis calculis ſumma totius uultus ratioque ducatur. Lacunula igitur, qua labrum ſuperius duas in partes æquales, eminentem, & cauam diui-

ditur,

ditur, aut etiam alterutrum narium ſpatium, quod mediæ Lacunæ pari dimenſione reſpondet, totius faciei minima erit, ſed peræqua dimenſio: aucta verò, ſiue multiplicata plenam regulam, ac normam certiſſima ratione extendet. Duplicata enim ſpatium quod à naſo ad labrum eſt, abſolutè complere ſolet. Quadruplicata, aliarum plurium partium menſuram conſtituet, longitudinem, ſcilicet oris, & oculorum, ſpatiũ, quod inter vtrunque iacet, atque etiam, quod ab inferno labio ad menti terminum extenditur. Iam verò naſi, & aurium longitudo; illiusque maximus ambitus, item ſpatium à naſo ſurſum ad cõfinium capillorum, ſeu frontis altitudo, & deorſum ad mentum pari menſura cõſtant; atque ſeſquialtera proportione ad prædictas

qua-

quatuor particulas ſe habent, ideſt ſex menſuras minimas exæquant. Oris auriumque ambitus, pariter ſpatium ab vnius oculi extremo ad alterius productũ duplicata proportione proximè nominatas haſce partes reſpicit, atq; duodecim minimas menſuras explet. Vniuerſæ autem faciei longitudo, frontisque circuitus, oris ambitum ſexquialtera proportione ſuperat, atque octodecim minimas menſuras complectitur. Spatium capillorum ab extrema fronte ad primam poſtremi colli vertebram, item ſpatium à mento ad verticem capitis pruductum longitudinem faciei ſeſquialtera proportione refert, ac vigintiquatuor menſuras minimas cõprehendit. Quid pluribus me extendo? Admirabilem hanc potius partium ſymmetriam, & numerorum

pro-

proportionem, & rerum concentum atque harmoniam mirari, ſubit. Videre, ſi diligentiùs mentis oculos aduerteris, in faciei fabrica liceat tot numerorum ſpecies à Pythagoricis animaduerſas: numeros pares, impares, pariter pares, pariter impares, impariter pares. Ex his verò primos, & incompoſitos, ſecundos compoſitos, perfectos, imperfectos, æquales, inæquales; Omneſque proportiones, tam Arithmeticas, quam Geometricas, atque adeò Harmonicas. Deprehendas proportionem duplam, ſeſquialteram, ſeſquitertiam. Cognoſcas harmoniam diateſſeron, diapente, diapaſon. Quæ omnia nimis longum eſſet, velut intento digito demonſtrare; cùm ex ijs etiam, quæ dixi, clara & manifeſta videantur. Quid verò ſi amplius addam; in facie figu-

tas omnes Geometricas, tam circulares, quam rectas expreſſas videri.
Mira profectò, atque planè ſtupore digna cõſtitutio hæc faciei eſt. Quin digna potius, quæ vniuerſi hominis, imò vniuerſi mundi perfectum abſolutumque quendam typum repræſentet. Repræſentare autem non poterat, niſi proportiones haſce omnes complecteretur. Etenim ſi totum corpus harmonia iſta compoſitum eſt, omnesq; eius partes eaſdem proportiones habēt, neceſſarium erat vnam aliquam partem conſtituere, quæ veluti typus, ac regula reliquas omnes exactè, & veluti ad lineam menſuraret. Vnde ſimilis omninò operi vniuerſo typus eſſe debebat, & ab eo reliqui corporis ſigna, quaſi cognatione quadam paria ſignificari. Quia verò ſummus ille rerum plaſta, vel ob ma-

teriæ, ſeu exuberantiam, ſiue etiam defectum, vel ob agentis operationes, ſiue vehementes nimium, ſiue remiſſas, ſæpius forma laborare faciem animaduertebat, difficilemque hac de cauſa diuinationem, ac omnino falſam eſſe; regulam, ac certam quandam normam expoſitam oculis dare in corpore voluit, qua & facies, & faciei omnes partes certo certius, an veræ ac naturales eſſent, explorari poſſent. Hæc autem manus eſt, cui magna ex parte mortales immortalitatem debent. Manu enim & hoſtes debellantur, & vita defenditur, Sphæræ, & noui velut cœli conduntur, vrbes, domus, naues conſtruuntur: manu veſtes texuntur, omnia imitatione naturæ pinguntur; figuræ cælantur, ſtatuæ ſculpuntur, picturæ adumbrantur, & denique le-

ges, hiſtoriæ, libri ſcribuntur. Manus igitur veluti totius corporis munus, faciei menſura eſt. Tanta enim faciei naturalis longitudo cenſeri debet, quanta à carpo ad extremitatem digiti impudici continetur, quæ quidem ratio in pauciſſimis hominum fallit: imò verò cum faciei omnes partes proportione certa menſurentur, ipſæ quoque partes manus inter ſe, & cum reliquis membris dimenſionem non fallacem habent. Ac primò quidem indicis longitudo ab extremo vnguis ad tertium articulum ab exteriori parte extenſa iuſtam totius manus dimidiatam magnitudinem docet: ſemperque æqualis reliquo ſpatio, quod ad carpum vſque procedit, inuenitur. Intrinſecùs verò idipſum digitus impudicus demõſtrat: quem ſi ab extremitate ad radi-

cem vſque trans monticulum menſuraueris, tantum inueneris ſpatij, quantum inde ad carpum reliqua manus tenet. Vngues ipſi ſingulorum digitorum longitudinem tantam habent, quantum eſt ſpatium à radice vnguis ad primum articulum definitum. Digiti craſſioris ambitus eiuſdem longitudini certa menſura reſpondet. Aliæ multæ adferri in medium proportiones poſſent, quibus manus partes inter ſe menſurantur; niſi nimiùm prolixus videri poſſim; & illæ ipſæ facili videantur negotio deprehendi poſſe ex ſymmetria, ſiue ſimilitudine, qua partes inter ſe manus, & faciei conueniunt. Quare vt huc ſermonis noſtri operam transferre poſſim, vniuerſam faciem è manu velut è tabula accuratè cõſtituam. Tanta eſt enim longitudo faciei, ac

 fron-

frontis ambitus, quanta eſt longitudo manus. Spatium quod à radice capillorum per frontem ad orbiculum naſi extenditur, medio digito; reliquum ad menti extremum, reliqua manu exactiſſimè menſuramus. Frontis præterea altitudinem refert pars palmæ vicina, quæ prima & maxima indicis eſt. Secunda verò ſimulque iuncta tertia in extremitate vnguis finiens ab illo ſpatio, quod à ſupercilio ad naſi orbiculum decurrit, nunquam diſcrepaſſe obſeruatum eſt. Prima tamen, & maior digiti medij pars æqualis omninò illi ſpatio inuenitur, quod à naſo ad mentum extremum porrectum eſt: ſecunda verò mentum ipſum menſurat: at anularis digiti pars maior tractum illum iuſta menſura exæquat, qui à mento ad inferius labrum ſe vſque inſinuat.

Tertia verò medij digiti pars vngui coniuncta totam ſuperioris labri lacunam, ſiue philtrum à nariũ interſtitio ad ſuperius labrum deductum æquè menſurat. Similiter in medio digito, ſiue impudico tanta primi internodij verſus manum eſt longitudo, quanta oris ſi labri arcum filo commenſuraueris; ſi enim rectà in vacuo oris longitudinẽ menſuremus digiti pars illa excederet. Quin eadem pars, frontis altitudinem etiam oſtendet. Ipſa palma manus in longitudinem latitudinemque menſurare malam ſolet. Atque in hunc modum manu tanquam perfecta menſura vti poſſumus, qua faciei diſpoſitionem exploremus; vt facie tandem reliquas totius corporis partes ſine errore ſecundum proportiones à natura conſtitutas diſtinguamus. Id verò

vt commode fieri poſſit, planè neceſſum eſt, vniuerſum corpus ad ſymmetriam reuocare. Neque moleſtus hac opera vlli meritò videri debeo; cùm in hanc quiſque curam incumbere totò ſtudio deberet, vt ſe ipſum ante reliquarum rerum contemplationem cognoſceret, quare iuſta reprehenſione digni ſunt illi, qui nullam cùm teneant ſuorum corporum rationem atque notitiam, in terreſtrium tractuum inueſtigatione, & maris immenſitate pernoſcenda, atque adeò in vaſtiſſimis totius cęli ſpatijs circumſcribendis tota cogitatione deſudant. Quemadmodum & illi, aut ambitioſè nimis, aut nimis curioſè facere videntur, qui rei domeſticæ curis animo & cogitatione excluſis ad ciuiles adminiſtrationes, & rerum publicarum gubernacula to-

tis viribus feruntur. Quare vt tandem aliquando manus ad inſtitutum opus admoueam; Dico naturam ſumma prouidentia ſummoq; ſtudio corporis molē erexiſſe, facie in faſtigio conſtituta, in qua velut in ſpeculo totus homo reluceret, & facilius in contuentium oculos incurreret, imagineſque affectionum animi repræſentaret. Corporis igitur veluti principium facies eſt, à qua reliquæ totius corporis proportiones, ſicuti à monade numeri, & à puncto lineæ dependent. Quare vulgatam ſtatuo corporum longitudinem, ſi quidem huiuſce regionis homines ſpectemus, nouena totius vultus longitudine cōſtare potiſſimum. Non enim inficias ibo inueniri poſſe, qui maiori porrectum, aut minori contractum menſura corpus habeant. Cum nonnulli

cor-

corporis proceritate ſpatiũ faciei de-
cies expleant; aliorũ longitudo octies
dumtaxat, nonnunquam, ſed perra-
rò, ſepties faciem contineant. Gran-
diores verò faciem decies repetitam
corpore reddunt: minores vix ſepti-
mum ſpatium, rariùs octauum exce-
dunt. Verum tamen eſt, iſta naturę
incrementa, & decrementa in cuiuſ-
que ætatis gradu, quam rariſſimè de-
prehendi. Sed vix vnquam breuitas
corporis, tam anguſta periodo con-
cluditur, vt ſeptena vultus menſura
nõ deſcribatur, cum peccare tam in-
digeſto partu natura non poſſit; cor-
pus autem humanum rebus omni-
bus abſolutum magna induſtria, ac
harmonia architectetur. Grandio-
res verò in maiori numero reperiun-
tur, qui integra mẽſura communem
illam proceritatem ſuperant. Sed il-

li quidẽ felicioribus aſtris nati, proportione perfectiſſimi ſunt; vt hac quidem de cauſa Ariſtoteles ille optimus naturæ interpres, pulchritudinem maieſtatemque corporis magnitudine commenſurare ſoleat. Itaque operę precium me facturum arbitror ſi vtriuſque huius magnitudinis, illius inquam, quæ noueno vultus ſpacio abſoluitur, pluriumque eſt; & illius, quæ hanc magnitudinem excellit, quæq; perpaucorum hominum eſt, proprias menſuras indagare incipiam, ac oſtendere, quomodo vtræque iſtę magnitudines à capite ad calcem in nouem, ac decem æquales iuſtaſque partes diſtinctæ ſint. Quod ad priorem attinet, ſciendum eſt, in facie recte naturalique proportione formata (quemadmodum explicui) tria æqualia inter ſe ſpatia reperiri;

Primum frontis eſt à confinio capillorum ad naſi principium ad ſupercilia deductum; alterum naſi cùm interſtitio ſuperciliorum; tertium à naſo ad menti extremum porrectum. Primum ſapientiæ domicilium nonnulli veterum philoſophorum dixerunt; Secundum ad pulchritudinem retulerunt; Tertium bonitatis ſedem interpretati ſunt. Tria igitur hæc ſpatia, ſiue menſuræ faciei ſæpiùs ſumptæ, certa, ac explorata quadam regula docent perfectam abſolutamq; corporis longitudinem nouies faciẽ totam explere. Prima autem menſura facies ipſa eſt. Secunda ſpatium à Gula ad pectoris extremum, vnde enſiformis dicta cartilago exoritur: Tertia quæ hinc ab vmbilicum. Quarta ab vmbilico trans inguina ad principium coxarum. Quincta & ſexta

inde

inde ad genua: Septima & octaua inde ad talos porrigitur. Nona ex tribus diuerſis particulis conſtituitur; Quæ quidem pares inter ſe, & cum tribus illis, quas in facie deſcripſi, exactiſſimè conueniunt: Quarum prima arcus ille eſt, qui à confinio capillorũ, & frontis ad verticem, vſque capitis extenditur; Secunda ſubiectum faciei ſpatium eſt gula, quæ ab extremo mento ad pectoris vſque furculam pertingit: Tertia, pars illa, quæ à talo ad plantam vſque pedis deſcendit. Videre igitur quam ſæpiſſimè communiterque licet in pleriſque mortalium, ac præſertim ijs, qui cõpreſſa, & quaſi compacta membra habent, figuram eſſe quodãmodo quadratam. Quam certè perfectam, & æquilateram in prima hominis formatione affectaſſe mater natura, atq;
adeò

adeò expreſſiſſe videtur; centrum in inguine conſtituens; hominemque æquè largum, ac longum effingẽs. Nouem enim illæ partes, quibus vniuerſi corporis longitudo diſtinguitur, pariter in brachijs extẽſis cum thorace reperiuntur. Id verò qua ratione fiat, quantum poſſum, breuiter perſtringo. Si enim ſiue ab humeris foriinſecus per cubitum ad primam digitorum iuncturã; ſiue ab axillis intrinſecus ad palmæ; & digitorũ confinium deſcendamus; iuſto calculo ter faciei longitudinem explebimus. Spatium verò digitorũ vtriuſque manus ſemel faciem continebit. Ita quidem, vt brachia ambo, manuſque ſimul longitudine ſuã ſepties faciẽ reddant. Iam verò latitudo corporis, quę ab vno humero ad alterum ſumitur, tanta eſt, quanta facies ipſa bis ſum-
pta:

pta: vt hac quidem ratione brachia extẽſa iuſtum illud ſpatium conficiant quod à vertice capitis ad plantam uſque pedis natura deſcripsit. Reliquum eſt, nunc, vt qua ratione in altera illa longitudine, magis procera, magisque perfecta, quæ perpaucorum hominũ eſt, decem particulares menſuræ reperiantur, tradam. Quare nunc nouæ menſuræ hominem ſubijciamus. Prima illa decem partium à vertice capitis ad extremum narium deſcribitur: Secunda à naribus ad principium pectoris: Tertia hinc ad extremum thoracem rectà linea, vbi furculam infernam dicimus. Quartã ad vmbilicum pertingentem. Quĩta deinde ad inguem, vbi centrum mediumque corporis locari ſolet: Reliquæ quinque partes per coxas & crura deinceps iuſtis ſpatijs comprehenſę, & deſcriptæ ſunt. Verũ

enim verò non ſolum faciem, quē admodum iam fusè commonſtraui, ſed illud quoque ſpatium, q̄d à cubito ad extremum medij digiti percurrit, totius corporis iuſta, & exacta menſura eſſe poteſt. Sed ne extra fines propoſiti mei, dicendi occaſiones perſequar, delicias haſce curioſas ſeponens, id quod agere potiſſimũm inſtitueram. Quodque fundamentum doctrinæ huius cenſeri poteſt, facili, & claro verborum contextu abſoluam: quam ſcilicet proportionē cum totius corporis partib⁹ partes faciei; quãq; ſimilitudinē proportionem inter ſe quoq; habeãt; vt hinc de næuis, quaſi explorato argum^{to} iudicemus. Itaque queādmodũ tres æquales in facie partes diſtinximus ita quoque docuimus reliquum

corpus

corpus tres ęquales inter ſe diuiſiones admittere, illam nimirum medij corporis, illam fæmoris, & tertiam à fine coxarum ad pedes vſque. Atqui hanc ipſam trium partium diuiſionem in medio corpore notare iterùm licet. Spatiumque quod à pube ad vmbilicum, deinde quod hinc ad mamillas, poſteà quod inde ad colli principium extenditur, æquali proportione contineri. Spatium præterea, quod inter mamillas velut terminos quoſdam intercluditur, frõtis circũferentia menſuratur: Frons verò in longitudinem triplicata dorſum exacta dimenſione æquat. Quemadmodum etiam faciei ſpatium nouies, ſiue etiam decies ſumptum totius corporis proceritatem: ita quoque frontis altitudo nouies decieſve accepta longitudinem dorſi abſoluit. Super-

cilij ſemicirculus duplicatus ſpatula-
rum rotunditatem comprehendit ;
pari omninò ratione , qua circulus
per concauitatem oculum ambiens,
peripheriam axillarũ deſcribit. Qua-
re ſi proportiones iſtę partium faciei,
nec nõ ſimilitudines proportionum,
quibus inter ſe partes faciei, corpo-
risq; vniuerſi cõueniunt admittẽdę ;
inficias nemo ibit, quin aliqua ex par
te ratio, qua næui faciei cum reliquis
per corpus diſperſis conſentiant, con
ſtet . Sicuti enim facies totius corpo-
ris, ita partes faciei , partium corpo-
ris quaſi figuræ quædam, & typi ſunt.
Cùm igitur, vt in principio propo-
ſuimus, frõs, pectus; ſupercilia, hume
ros; eorum cauitas, axillas; aures, bra-
chia; mentum, pubem; malæ, coxen-
dices ; os, in viris quidem, anum ; in
fæminis etiam partes verecundas re-

præ-

præſentet, mirum nullo modo videri debet, cur Næui, quibus natura velut ſignis quibuſdam partes illas corporis obſignauit, affinitatem & relationem inter ſe habeant. Quoniam igitur frons, pectus aliæ, alias partes reſpiciant ac referant; næuus quoque in fronte, næuum in pectore; næuus in alijs partibus faciei, næuum itidẽ in alijs corporis partibus indicabit. Sed vt exactiùs amœniſſimam hanc doctrinam explicem, operæ pretium me facturum arbitror, ſi ſimilitudines ipſas, quibus faciei partes cũ partibus corporis comparantur, quàm diligentiſſimè excutiam, qua tandem via ad lucem aliquam facilioris rationis per difficillimam hanc doctrinã poſſit perueniri. Nolim tamen quiſquam ſimilitudinũ harum nimis diligens, aut accuratus inquiſitor ſit,

neue exiſtimet, tam exactam regulã in partibus partium eſſe, quam in illis faciei primis, quæ cum vniuerſo conferuntur, oſtendi reperiri. Cùm enim facies reliquorum membrorũ, velut mercium quarundam condicta rum ſignum, typus, & velut index ſit; neceſſarium non fuit, eadem penitùs diſtinctione faciem corpuſq; ſignari, vt nec eodem, quo in taberna merces ordine diſpoſitæ ſunt, foris ſigna collocantur; præſertim cùm tam exiguus locus, tam ingẽs, & figuris adeò diuerſis conſtitutum opus planè ac exactè non recipiat. Quare ad hanc conſiderationem, ſi non perfectiſſima, certè adũbrata aliqua ſimilitudo ſuffecerit, quæ indicare, etiã id, quod non indicat, & contemplantis deſiderium abũde explere poterit. Sed nũc, vt miſſa verba faciam, rem ipſam, &

exem-

exemplum exhibeo. Frontem quiſquis inſpicit, eam ſitu eminẽtem inuenerit, parte media planam, lateribus circularem, ſupernè linea, quæ in triangulari figura terminatur diuiſam, tranſuerſum vario linearum concurſu velut aratam: habere dextrum, habere ſiniſtrum, habere promontoria. Ecce vniuerſam hanc poſituram in illa parte corporis, quę gulę ſubeſt, non obſcurè expreſſam habes, quam quidem partem, etſi ſecundum rationem ſitus ventrem medium Medici appellant, quia inter caput ventrẽque inferiorem poſitam: Hippocrates tamen verus Philoſophiæ pater 7. Aphoriſmorum vẽtrem ſuperiorẽ nominauit. A Græcis θώραξ dicitur, fortaſſis ἀπὸ τοῦ θορῶ. i. ſalto, quia in hac parte ſedes cordis, eiuſque continuus motus eſt: vel vt ſtoici arbitrantur, παρὰ τὸ θώρ

ἀρχῶν; quia mentem animi noſtri partem diuinam continent. Thorax igitur egregiè vndique finitus, & limitatus eſt, a iugulo ad xiphoidem cartilaginem, & diaphragma extenſus; ita vt à clauicula pars ſuperior initiũ capiat, in diaphragmate finem: pars autem anterior oſſe ſterno, poſterior vertebris dorſi, dextra & ſiniſtrà duodecim coſtis tanquam limitibus circumſcripta eſt. Forma autẽ pulcherrima ĩter partes corporis excellit. Deinde capaciſſima eſt, fortiſſima, aliquantùm protuberans, & quaſi per arcum extenſa: quæ omnia pariter in fronte reperiuntur; cum & hæc capax, fortis, protuberans, extenſa cernatur: vt prope dubites in fronte thoracem, an in thorace frontem dicas figuratã. Nam cum triangulo frontis os ſternum xiphoidemque; cum lineis fron

tis coſtas pectoris; cum duobus promontoris frontis, duo mamillarum tubera rectè comparaueris. Non mirum igitur ſi næuus quiſpiam in fronte conſtitutus, alium, ſiue in pectore, ſiue in dorſo affinem, & veluti relatiuum poſitionis quodã ordine repræſentet. Iam verò ſi ad ſupercilia te cõuertis horum eminentiam; quò rectiùs, quàm ad eminentiſſimas totius corporis partes, humeros inquam, referas; qui ſimili planè modo pectori dorſoque vicini & annexi ſunt, ſicuti fronti ſupercilia iunguntur. Vnde ſi in hoc tractu faciei, næuum aliquẽ notaueris, ſine vlla dubitatione næuũ pariter in humeris, dextrum aut læuum, pro varia illius in facie poſitione facillimè colliges. Imò verò (vt hinc admiranda naturæ diligẽtia manifeſta euadat) ſi in ſupercilio næuus

differentia, vt ſi verſus naſum ad angulos maiores, quos ῥαντῆρας, ſiue πηγὰς Græci nominant; quod inde lacrymæ manent, næuus declinet, dici poſſit, quaſi in vicinia pectoris, hęrere. Si verò verſus tempora ad angulos minores, ſiue παρωπίας, recedat, intelligi debeat dorſo propior eſſe. De naſo, & oculis dicere ſuperſedeo, cum lippis penè & tonſoribus notum ſit, quam partem corporis repræſentent; Cumque modeſti hominis eſſe ducam celare, ac velare potiùs pudendi membri imaginem, quam in facie ipſa detegere. Si quis tamen honeſto ſciendi deſiderio nullam velit naturæ partem philoſophico ſtudio excludere; per ſe quidem, ſi oculos animumq; animaduertat, curioſam poterit, & quaſi nuptam ſcientiam adipiſci. Etenim ſi quis porrectam

naſi formam, & oculorum pupulas annexas conſiderat, ipſam mox partem, qua vir eſt, & ius teſtimonij habet, non vana omninò cõtemplatione complectetur. Deinde ſi examinare næuos volet, non difficili iudicio à naſo ad penem, à palpebris ad ſcrotum, dextro ſiniſtrove teſte obſeruato, comparationem transferet. In fæminis os, vt plurimùm aruum genitale commonſtrat, & à labrorum ratione, neſcio quid ſimile ad naturæ alas deduci ſolet: in quibuſdam tamen alia non remota lacuna, quod in viris perpetuum eſt, figuratur. Aures verò, quæ tanquam alæ capiti vtrinque adhærent, cui rectiùs parti, quã brachijs, quæ & ipſa quaſi alas corpori natura affixit. Rectè igitur næuus in auribus, aut circum exiſtens, brachia neuo inſignita eſſe oſtẽdet. Quia

verò

enim verò non ſolum faciem, quẽadmodum iam fuſè commonſtraui, ſed illud quoque ſpatium, q̄d à cubito ad extremum medij digiti percurrit, totius corporis iuſta, & exacta menſura eſſe poteſt. Sed ne extra fines propoſiti mei, dicendi occaſiones perſequar, delicias haſce curioſas ſeponens, id quod agere potiſſimum inſtitueram. Quodque fundamentum doctrinæ huius cenſeri poteſt, facili, & claro verborum contextu abſoluam: quam ſcilicet proportionẽ cum totius corporis partib⁹ partes faciei; quãq: ſimilitudinẽ proportionem inter ſe quoq; habeãt; vt hinc de næuis, quaſi explorato argum^to^ iudicemus. Itaque queadmodũ tres æquales in facie partes diſtinximus ita quoque docuimus reliquum

corpus

corpus tres equales inter ſe diuiſiones admittere, illam nimirum medij corporis, illam fæmoris, & tertiam à fine coxarum ad pedes vſque. Atqui hanc ipſam trium partium diuiſionem in medio corpore notare iterùm licet. Spatiumque quod à pube ad vmbilicum, deinde quod hinc ad mamillas; poſteà quod inde ad colli principium extenditur, æquali proportione contineri. Spatium præterea, quod inter mamillas velut terminos quoſdam intercluditur, frõtis circũferentia menſuratur: Frons verò in longitudinem triplicata dorſum exacta dimenſione æquat. Quemadmodum etiam faciei ſpatium nouies, ſiue etiam decies ſumptum totius corporis proceritatem: ita quoque frontis altitudo nouies decieſve accepta longitudinem dorſi abſoluit. Super-

cilij ſemicirculus duplicatus ſpatularum rotunditatem comprehendit ; pari omninò ratione , qua circulus per concauitatem oculum ambiens, peripheriam axillarũ deſcribit. Quare ſi proportiones iſtę partium faciei, nec nõ ſimilitudines proportionum, quibus inter ſe partes faciei, corporisq; vniuerſi cõueniunt admittẽdę ; inficias nemo ibit, quin aliqua ex parte ratio, qua næui faciei cum reliquis per corpus diſperſis conſentiant, conſtet . Sicuti enim facies totius corporis, ita partes faciei , partium corporis quaſi figuræ quædam, & typi ſunt. Cùm igitur , vt in principio propoſuimus, frõs, pectus; ſupercilia, humeros; eorum cauitas, axillas; aures, brachia; mentum, pubem; malæ, coxendices ; os, in viris quidem, anum ; in fœminis etiam partes verecundas re-

præ-

præſenter, mirum nullo modo videri debet, cur Næui, quibus natura velut ſignis quibuſdam partes illas corporis obſignauit, affinitatem & relationem inter ſe habeant. Quoniam igitur frons, pectus aliæ, alias partes reſpiciant ac referant; nęuus quoque in fronte, næuum in pectore; næuus in alijs partibus faciei, næuum itidẽ in alijs corporis partibus indicabit. Sed vt exactiùs amœniſſimam hanc doctrinam explicem, operæ pretium me facturum arbitror, ſi ſimilitudines ipſas, quibus faciei partes cũ partibus corporis comparantur, quàm diligentiſſimè excutiam, qua tandem via ad lucem aliquam facilioris rationis per difficillimam hanc doctrinã poſſit perueniri. Nolim tamen quiſquam ſimilitudinũ harum nimis diligens, aut accuratus inquiſitor ſit,

neue exiſtimet, tam exactam regulã in partibus partium eſſe, quam in illis faciei primis, quæ cum vniuerſo conferuntur, oſtendi reperiri. Cùm enim facies reliquorum membrorũ, velut mercium quarundam condicta rum ſignum, typus, & velut index ſit; neceſſarium non fuit, eadem penitùs diſtinctione faciem corpuſq; ſignari, vt nec eodem, quo in taberna merces ordine diſpoſitæ ſunt, foris ſigna collocantur; præſertim cùm tam exiguus locus, tam ingẽs, & figuris adeò diuerſis conſtitutum opus planè ac exactè non recipiat. Quare ad hanc conſiderationem, ſi non perfectiſſima, certè adũbrata aliqua ſimilitudo ſuffecerit, quæ indicare, etiã id, quod non indicat, & contemplantis deſiderium abũde explere poterit. Sed nũc, vt miſſa verba faciam, rem ipſam, & exem-

exemplũm exhibeo. Frontem quiſquis inſpicit, eam ſitu eminẽtem inuenerit, parte media planam, lateribus circularem, ſupernè linea, quæ in triangulari figura terminatur diuiſam, tranſuerſũm vario linearum concurſu velut aratam: habere dextrum, habere ſiniſtrum, habere promontoria. Ecce vniuerſam hanc poſituram in illa parte corporis, quę gulę ſubeſt, non obſcurè expreſſam habes, quam quidem partem, etſi ſecundum rationem ſitus ventrem medium Medici appellant, quia inter caput ventrẽque inferiorem poſitam: Hippocrates tamen verus Philoſophiæ pater 7. Aphoriſmorum vẽtrem ſuperiorẽ nominauit. A Græcis θώραξ dicitur, fortaſſis ἀπὸ τȣ̃ θορῶ. i. ſalto, quia in hac parte ſedes cordis, eiuſque continuus motus eſt: vel vt ſtoici arbitrantur, παρὰ τὸ θᾶσσ

211

ἀρχὴν, quia mentem animi noſtri par-
tem diuinam continent. Thorax igi-
tur egregiè vndique finitus, & limi-
tatus eſt, a iugulo ad xiphoidem car-
tilaginem, & diaphragma extenſus;
ita vt à clauicula pars ſuperior initiũ
capiat, in diaphragmate finem: pars
autem anterior oſſe ſterno, poſterior
vertebris dorſi, dextra & ſiniſtra duo
decim coſtis, tanquam limitibus cir-
cumſcripta eſt. Forma autẽ pulcherri
ma ĩter partes corporis excellit. Dein
de capaciſſima eſt, fortiſſima, aliquan
tùm protuberans, & quaſi per arcum
extenſa: quæ omnia pariter in fronte
reperiuntur; cum & hæc capax, for-
tis, protuberans, extenſa cernatur: vt
prope dubites in fronte thoracem,
an in thorace frontem dicas figuratã.
Nam cum triangulo frontis os ſter-
num xiphoidemque; cum lineis fron
tis

tis coſtas pectoris; cum duobus pro-
montoris frontis, duo mamillarum
tubera rectè comparaueris. Non mi-
rum igitur ſi næuus quiſpiam in fron
te conſtitutus, alium, ſiue in pectore,
ſiue in dorſo affinem, & veluti relati-
uum poſitionis quodā ordine repræ-
ſentet. Iam verò ſi ad ſupercilia te cō-
uertis horum eminentiam; quò re-
ctiùs, quàm ad eminentiſſimas totius
corporis partes, humeros inquam, re-
feras; qui ſimili planè modo pectori
dorſoque vicini & annexi ſunt; ſicu-
ti fronti ſupercilia iunguntur. Vnde
ſi in hoc tractu faciei, næuum aliquē
notaueris, ſine vlla dubitatione næuū
pariter in humeris, dextrum aut læ-
uum, pro varia illius in facie poſitio-
ne facillimè colliges. Imò verò (vt
hinc admiranda naturæ diligētia ma
nifeſta euadat) ſi in ſupercilio næuus

aurem reſpiciet, ſimiliter in humeris (quemadmodum antea oſtendi) partem verſus dorſum declinantem poſſidebit. Ad malas tranſeo, earumq; naturam, & ſitum conſidero; vt ſub comparationem faciliùs mittam. At certè, quod ad naturam attinet, carneæ, ſuccique plenæ ſunt, quantum vlla alia faciei pars: quod verò ad ſitum inter frontem mentumque poſitæ ſunt. Definio enim malas partes illas, quæ ab ore ſurſum eminentiores procurrunt. Cui igitur parti ſine naturæ vllo dãno malas opponemus? Coxis. hæ enim multa carne veſtitæ, ſucco & ſanguine irrigatę ſunt, interque ventrem ſuperiorẽ, & tibias medium locum occupant. Pariterque, vt tertiam faciei partem malæ; ita totius corporis tertiam tenent. Itaque ſi malis Natura næuum impreſſerit,

coxis quoque impreſſum puta: ita tamē, vt ſi in partibus naſo vicinis appareat, adhærere partibus naturæ loco vicinis, ſiue anterioribus, ſiue poſterioribus intelligatur. Quo quidem confinio fit interdum, vt cùm proximus naſo conſtitutus ſit, ipſa quoque verenda contingat, vt iam in principio adnotauimus; Sed ſi propè maxillam, locum ſuum in natibus habebit. Quia verò non ſine valle montē, nec ſine concauitate aut ſinu promontorium inuenias, ita ſupercilia cauum oculorum, ſiue ſinum adiunctum habent. Quare cùm ſupercilia humeros, quaſi mons mōtem, ita ſinus oculorum axillas, quaſi vallis vallem reſpiciunt. Næuuſque qui in oculi cauo præſertim inferiori conſpicitur, certo certiùs alium ſibi in axilla poſitum eſſe indicabit; Cùm hac quidem

diffe-

differentia, vt ſi verſus naſum ad angulos maiores, quos ῥαντῆρας, ſiue πηγὰς Græci nominant; quod inde lacrymæ manent, næuus declinet, dici poſſit, quaſi in vicinia pectoris, hęrere. Si verò verſus tempora ad angulos minores, ſiue παρωπίας, recedat, intelligi debeat dorſo propior eſſe. De naſo, & oculis dicere ſuperſedeo, cum lippis penè & tonſoribus notum ſit, quam partem corporis repræſentent; Cumque modeſti hominis eſſe ducam celare, ac velare potiùs pudendi membri imaginem, quam in facie ipſa detegere. Si quis tamen honeſto ſciendi deſiderio nullam velit naturæ partem philoſophico ſtudio excludere; per ſe quidem, ſi oculos animumq; animaduertat, curioſam poterit, & quaſi nuptam ſcientiam adipiſci. Etenim ſi quis porrectam

naſi formam, & oculorum pupulas annexas conſiderat, ipſam mox partem, qua vir eſt, & ius teſtimonij habet, non vana omninò cõtemplatione complectetur. Deinde ſi examinare næuos volet, non difficili iudicio à naſo ad penem, à palpebris ad ſcrotum, dextro ſiniſtrovè teſte obſeruato, comparationem transferet. In fæminis os, vt plurimùm aruum genitale commonſtrat, & à labrorum ratione, neſcio quid ſimile ad naturæ alas deduci ſolet: in quibuſdam tamen alia non remota lacuna, quod in viris perpetuum eſt, figuratur. Aures verò, quæ tanquam alæ capiti vtrinque adhærent, cui rectiùs parti, quã brachijs, quæ & ipſa quaſi alas corpori natura affixit. Rectè igitur næuus in auribus, aut circum exiſtens, brachia neuo inſignita eſſe oſtẽdet. Quia
verò

verò in varias brachium partes diſtin
ctum eſt: in ſpatium, quod ab humero ad cubitum deſcendit; in lacertũ, ſiue ſpatium à cubito ad carpum pro
ductum; denique in manum: experientia ipſa certiſſima naturæ hac in parte miniſtra edocuit, næuo, qui vicinus auribus eſt, alium in ſuperiore parte brachij humero vicinũ reſpondere: Sed illi, qui ſuper aures, alium in lacerto congruere. Diſcrimen tamen eſt in ſuperiore ſui parte, ſiue in pinna, an in media, an potiùs in inferiore, ſiue anſa næuum auris habeat. Si enim in ſuperiore, næuum lacertus habebit, cubito proximum: ſi in inferna, lacertus næuum dabit, vicinũ manui: ſi in media, ſiue meatu, ipſa manus næuum porriget: Ipſa quidem vola, ſi ab intima parte auris, ſiue concha deriuauerit: Dorſo autem,

ſi ab extima parte acceperit. Quia verò, vt ſuperiùs monui, ἀδύνατον videbàtur in tam puſilla imagine tantam rerum varietatem exprimere, tamq́ue exiguo loco tantam totius corporis machinam quàm diſtinctiſſimè laudare, præter faciem membra quædã conſpicua diuinus ille architectus fecit, partim vt ſine adminiculo vllo comparationis per ſe cognoſcerētur, partim, vt ad reliquas corporis partes explicandas cum facie concurrerent. Cùm igitur tibiarum pedumq́ue figuràm ſatis diſtinctam facies non caperet, ſucceſſerunt lacerti, manusq; ſine vllo verecundię damno pariter nudæ, & hanc deſcriptionem perfectiſſimè expreſſerunt. Itaque quemadmodum aures brachia, ſic brachia tibias repræſentanr. Tanta enim ſimilitudo vtrorumque eſt, vt eædem pę-

nè partes, & ijdem articuli ad paria quaſi munia apti promptique numerentur. Hinc inuenti quidem non ſemel fuere, qui manuum defectum pedibus; pedum manibus ſuppleuerũt: quibus ſcribere pedibus, pingere, texere, dare, accipere facilè; gradi autem manibus neceſſarium, atque expeditum fuit. Si quis igitur næuus lacertum, manum, digitumque premet, tibiam pariter, pedẽ, digitumque pedis eodem ordine ſituque obtinebit. Iam verò buccam mentumq; quo niſi ad ventrem pubemque referas? Mehercle, neque lac lacti, neque ouum ouo eſſe ſimilius poteſt, ſi vtraqua iſta curioſiùs componas. Bucca carnea, & talis venter eſt; & vt mentum, ſic pubes pariter eminet: vt illud faciem; ita hæc abdomen terminat, & claudit. Hinc quidem næuus

in

in bucca conſtitutus alium in abdomine ſecundum poſitionem dextri, atque ſiniſtri reuelabit. Ita quidem ſi propè cauum inferioris labri inueniatur, latere prope vmbilicum, ſi in vertice, vt ita dicam, menti, hærere extrema pube intelligatur. Philtrum autem ſiue cauũ labri ſuperioris ſub naribus, quàm aptiſſimè, e comparatione confiniorum, perinæum, ſiue interſtitium inter ſcrotum & ſedem exprimit, atque ita næui vtrobique, quam facillimè colligantur. Hactenus quidem, & à proportionibus, quibus corporis partes cum facie, & inter ſe conſentiunt; & à ſimilitudine, qua figuram, materiam, ſitumq; partium corporis faciei partes repræſentant, ſatis ſuperque eruiſſe mihi rationes videor, quibus certa & definita, næuorum regula conſtituatur. Reli-

quum

quum nunc eſt, vt quod initio quoque propoſueram, cauſſam aliquam à cælo ipſo deriuem. Etenim ſi à diuinis illis machinis humana corpora (quod in herbis alijſque ignobilioribus fieri doctiſſimus Porta demonſtrauit) quaſi à ſigillo quodam certas notas atque characteres recipiunt; quibus planetarum in ſingula dominium diſtinguatur; cur obſecro dictu abſurdum ſit, à Stellis ſideribuſque in tam egregium ordinem, atq; chorum à ſuprema mente coactis quemque noſtrum dum gignimur, effici, ſignumque recipere, quo à ſuo aſtro corpus quodque, & membra quęque dependere, regi, ac quaſi ſignari videantur. Hinc quidem Ptolomæus aurem dextram, veſicam, ſplenem, & oſſa Saturno attribuit: manus, pulmones, hepar, ſanguinem, & ſemen

Ioui:

Ioui: aurem ſiniſtram, renes, & genitalia Marti: oculos, cerebrum, cor, neruos, cæteraque dextera Soli: nares, os, & pudendum Veneri: linguam, mentem, & rationem Mercurio: gulam ſtomachum, omniaq; ſiniſtra Lunæ. Hinc etiam ſignis Zodiaci corporis partes diſtributæ ſunt, Arieti, quaſi capitis præſidi, facies, oculi, aures: Tauro collũ, & gula: Geminis ſpatulæ, brachia, manus: Cancro pectus, mamillæ, vẽter ſuperior, ſplen, & pulmones: Leoni cor, ſtomachus, diaphragma, & ſpina dorſi: Virgini venter, & inteſtina: Libræ renes, vertebræ, latera, & lumbi: Scorpioni clunes, genitalia, & veſica: Sagittario coxæ, atque etiam latera, & genitalia: Capricorno genua: Aquario tibiæ: Piſcibus pedes. Exiſtimarunt præterea aſtrologi quemq; pla-

netarũ partibus corporis ſingulis do-
minari, ſed ſecundum varietatem ſi-
gnorum, in quibus generationis cu-
iuſque tempore exiſteant, dominiũ
variare. Quo quidem ordine in Arie-
te Saturnus pectus obſidet, Iupiter
ventrem, Mars caput, Sol latera, Ve-
nus pedes, Mercurius tibias, Luna ge-
nua. In Tauro Saturnus ventrem gu-
bernat, Iupiter dorſum, Mars col-
lum, Sol genua, Venus caput, Mer-
curius pedes, Luna collum & tibias.
Atque ita deinceps mutant variantq;
hoc imperium, & in corpore huma-
no ſecundum Stellarum fixarum di-
uerſam poſituram, diuerſimodè vim
& characteres imprimunt. Quæ om-
nia, quia longè à limitibus argumen-
ti mei recedunt, nõ proſequor. Quod
verò ad næuos attinet, videntur illi
quidem velut notę aliquę à ſignis cę-
leſti-

leſtibus impreſſæ humano corpori, non tantum ſitu, aut forma, ſed ipſo quoque colore variæ, vt in ipſa genitura Planetæ cuiuſque & ſideris dominium obtinet. Quare cùm partes ſingulæ faciei cum reliquis corporis partibus affinitatem, & neceſſitatem certam habeant, eaſdemque in prototypo repræſentent; naturæ congruum erat, vt qua nota ſiue charactere pars corporis à dominante Planeta, atque aſtro inſignita erat, eadẽ etiã parua faciei particula, quæ illam corporis partem exprimit, figuraretur. In primis ſi nota ſiue character ille eiuſmodi ſit, vt magnitudine ſua, ſtatim ac facilè in oculos incurrat. Id enim non tantùm ſolo dominio huius illiuſve Planetæ, aut ſigni, ſed coniunctione Planetæ cum ſigno euenire ſolet. Euidentiùs autem,

tem, ſi bona, aut mala ſorte coniunctio iſta in Planetam, qui idem cum ſidere habebit dominium, incidet. Ita enim, & Planeta, & ſidus pariter, & coniunctio influxu partem corporis afficient, notamque imprimen, & grandiorem, & ſuo quaſi colore tinctam. Atque hæc tertia vltimaque Næuorum ratio eſt, ſic ſatis in vario, & iucundo Doctrinæ huius guſtu delibata; nam vt omnia, quæ ad perfectam abſolutamq; perfectionem examinanda, curioſa Aſtrologia inuenit, producerem, neque Genij, neque etiam inſtituti mei fuit: cùm ſecreta illa, & ſæpiùs ſuperſtitioſa aſtrorum libare, non penetrare; intelligere, non profiteri: cumque in Næuorum hac explicatione non tanquam Aſtrologus, ſed tanquam philoſophus verſari volue-

luerim: quem vt non modò ſcriptis, ſed vita, & moribus etiam agam, ęternum ſapientiæ numen rogo. A

FINIS.

APPROBATIO.

Imprimatur.

Fr. Michael Ang. de Forl. Sac. Theolog. Lector, & Vicar. Generalis Inquiſit. Mediolani.

Aloyſius Boſſius Can. Ordin. Theol. pro Illuſtriſs. Cardin. Archiepiſcopo.

Vidit Saccus &c.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Restauro
Digitized by Google